GAZETA LWOWSKA.

W Piątek | Nro. 86. | 28. Lipca 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Ze Lwowa.* —

C. K. Rząd kraiowy ogłosił następuiące

Uwiadomienie.

Przy rozdawaniu nagrod ze Skarbu [Rządowego, w celu polepszenia chowu koni i bydła przedsięwziętém d. 30. Czerwca r. z. w mieście obwodowém Żółkwi, otrzymały takowe nagrody następuiące osoby: 1) za przychów naypięknieyszych żrzebców po stadnikach Skarbowych nagrody po 20 dukatów w złocie, poddani: Mateusz Stand i Mikołay Stand z Mokrotyna, tudzież Jakób Stentschel z Felsendorfu; 2) za przychów naypięknieyszych klaczek po stadnikach Skarbowych nagrody po 6 dukatów w złocie poddani: Marcin Poznowski z Nahorec, tudzież Antoni Bittmann, Jan Stand i Jakób Bittmann z Mokrotyna; 3) za przychów naypięknieyszych byków nagrody po 12 ZR. M. K. poddani: Mikołay Fischer z Wiesenberga i Jacko Bartosz z Żółkwi; 4) za przychów naypięknieyszych krów po 8 ZR. M. K. poddani: Szczepan Koratce z Woli Wysockiey i Jan Piodlich z Mokrotyna.

— *Z Wiednia.* —

Gazeta Gorycyyska donosi z Leoben z d. 11 Lipca. »Arcy-Xiążę Rudolf Austryiacki iadąc z orszakiem swoim przez Maria Zell i Brandhof przybył wczoray do Leoben, i raczył przepędzić noc w domu gościnnym przy rynku pod czarnym orłem. Władze cywilne i woyskowe przy odgłosie dział mieyskich powitały Arcy-Xięcia z uszanowaniem. Ze zmierzchem oświecono niespodzianie całe miasto, a muzyka harmoniyna grała na placu. Arcy-Xiążę raczył Władzom i mieszczanom Leoben oświadczyć dzięki za takowe przyięcie siebie. Dzisiay iedzie Jego Cesarzowicowska Mość w dalszą podróż przez Vordernberg, Eisenerz i Admont do kąpieli w Ischl.

Jego C. K. Apost. Mości Kanclerz Domu, Dworu i Stanu, Xiążę Metternich, wyiechał dzisiay (17. Lipca) rano do dóbr swoich w Czechach.

Wygrywaiący fabrykę materyy wełnianych w Mo awskiem Nowém Mieście, dał obudwom chłopcom, którzy ciągnęli losy (Jędrzey Kipper i Józef Skoszewa) obligacyią bankową na 500 ZR.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Jenerał Paez, który, iak wiadomo, stoi na czele rewolucyi w Kolumbii, wydał pod d. 3. Maia następuiącą odezwę:

»Mieszkańcy Wenezueli! Usunienie mnie od dowództwa tego Departamentu, na mocy rozkazu, który wyiednali moi osobiści nieprzyiaciele i ludzie, co żadney ofiary na Ołtarzu Oyczyzny nie złożyli, iest zdarzeniem, które mię ciężko dotknęło, albowiem obiawia się iako obraza sławy narodowey, w chwili, gdzie ten narod zdawał się być tak wewnątrz, iak zewnątrz zabezpieczonym.«

»Lud od prawey Władzy upoważniony, powrócił mi przez Intendenta woyskowego Walencyi urząd, którego zrzekłem się stósownie do posłużeństwa, iakie mię w ciągu moiego woyskowego zawodu zawsze oznaczało, i osądziłem za rzecz zamiarowi odpowiadaiącą przyiąć urząd, który mi opiniia publiczna nadała, ponieważ nie mogłem nie widzieć dowodów miłości, które mi ziomkowie moi okazywali, niteż patrzeć oboiętnie, aby na wewnętrzny nierząd i zaczepki wystawieni byli, w czasie, w którym nayważnieysze mam powody lękania się oboyga. — Obywatele! Zamiar tego powstania wspierać będę przez utrzymanie publiczney spokoyności siłą zbroyną pod moimi rozkazami zostaiącą i przez zabezpieczenie innych ztąd pochodzących dobrodzieystw; siła ta zbroyna nie ma się atoli mięszać do uchwał ludu, kiedy ten z troskliwości o dobro i bezpieczeństwo używa swoiego zwierzchnictwa.«

»Cudzoziemcy! Rękoymiie, które Konstytucyia i ustawy Rzeczypospolitey także względem waszych osób, zwyczaiów i waszego maiątku nadaią, powinny być sumiennie zachowywane.«

»W główney kwaterze Walencyi d. 3. Maia 1826, w 16tym roku niepodległości.«

»Jose A. Paez.«

Pod d. 5. Maia wydała Municypalność Karrakaska akt, którym Paeza potwierdza na urzędzie Jeneralnego Kommendanta Wenezueli.

Król. Angielska fregata Galatea z PP. Kockburn i Dawkins (Posłami Angielskiemi do Panamy) nadeszła własnie podczas rozruchów do La Guayra. Ponieważ ztamtąd popłynęła do Kartage-

)(

ny, zatém nadeyść mogła o tém wiadomość do Panamy, zanim Boliwar udał się tamże z Bogoty, tak, iż w czterech lub sześciu tygodniach można się go było spodziewać w la Guayra.

Skutki, iakich się obiawiaią z powstania Paeza na kredyt i inne stosunki kraiu są przyczyną, że oporne stronnictwo nie postępuie tak nieuważnie, iakby wśród innych okoliczności czyniło. — Paez miał oświadczyć, iż dowództwo zatrzyma tylko do nadeyścia wiadomości z Bogoty, lub przybycia Boliwara.

W d. 9. Maia wszedł Jenerał Marino z małą garstką woyska do Karrakas przy odgłosie: »Niech żyie Boliwar, Paez, Marino i Wenezuela!«

W d. 17. Marca wydał Kongres w Bogocie ustawę, podług którey wszyscy wyżsi urzędnicy woyskowi i cywilni, iakoteż duchowieństwo, którzy maią mieysce i głos w Kongressie, nie powinni używać żadnych innych ubocznych dochodów, iak tylko ze swoiego urzędu.

Na mocy drugiey ustawy uchwalono założyć dwa gościńce z Quito do morza spokoynego.

Podług listów z Limy zamysłał Boliwar wyiechać do Panamy.

Pod d. 10. Maia wydał Jenerał Santander odezwę do ludu Kolumbiyskiego, w którey żegna się z tymże ludem i składa urząd Wice-Prezydenta.

Baron Humboldt odebrał list z d. 22. Marca z Salty (na wschodniey spadzistości gór Andeyskich, między Wyższém Peru i Tucuman) podług którego Jenerał Sucre żadnego nie uczynił poruszenia przeciwko Paraguay, a zatém nie można było pomyśleć o uwolnieniu P. Bonpland z niewoli Paraguayskiey. Jednakże piszący list dodaie, że Jenerał Boliwar ma zamiar wezwać D. Francią o onegoż uwolnienie. Ten sam list donosi, że P. Paroissin, stósownie do życzenia P. Humboldta, ukończy barometryczną niwellacyią środka Ameryki południowey, Buenos-Ayres przez Saltę i Potosi do Ariki.

Portugallia.

Z Lizbony donoszą pod d. 21. z.m.: »Hrabia Casa-Flores miał zaszczyt ostatniey Niedzieli (18.) złożyć Infantce Rejentce na prywatném posłuchaniu swoie wierzytelne listy iako nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Jego Katolickiey Mości. — Jutro wyiedzie Rejentka do wód Caldas da Rainha, a Minister Sprawiedliwości towarzyszyć iey będzie dla załatwiania naypilnieyszych spraw Państwa. Inni Ministrowie pozostaną w Stolicy. — Okręt Brazyliyski Bomsin, który po 59-dniowey żegludze, zawinął tu z Bahii, powiada, że wiadomość o śmierci Jana VI. nadeszła tamże d. 18. Kwietnia.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Gazeta Nadworna z dnia 4. Lipca zawiera z dnia 1. Lipca datowaną odezwę, podług którey okręty francuzkie z kraiów Króla Jegomości Francuzkiego mogą wprowadzać tameczne płody do posiadłości Wschodnio-Indyyskich i Amerykańskich Króla Angielskiego i Irlandzkiego, iakoto: pszenicę, mąkę pszeniczną, suchary, chléb, mąkę, groch, groch płaski, groch amerykański, owies, ięczmień, ryż, gąty, drzewo rznięte, inne drzewo, obręcze drewniane, bydło żywe, siano, słomę, pieniądze bite i w sztabach, diamenty, sól, owoce, świeże rośliny i bawełnę. Od wszystkich tych artykułów pobierana będzie przy wprowadzaniu opłata od wartości, która niema przewyższać 7 funt. 10 szyl. szt. od każdych 100 funt. szt. wartości.

Od d. 6. Lipca nastąpiło pozwolenie wprowadzania obcych towarów iedwabnych. Wielka ilość francuzkich wyrobów iuż prowizorycznie wprowadzono, a w urzędzie cłowym oświadczono, że wniydzie więcey iak 1500 transportów. Chociaż czas nie iest pomyślny dla takiego szybkiego handlu, iednakowoż zdaie się, że korzystano na stałym lądzie ze sposobności, aby dawne składy towarów wypróżnić.

Katolicy w Anglii podług przykładu katolickiego wyższego Duchowieństwa w Irlandyi, wydali Adres do swoich protestanckich współobywateli. Adres ten ułożony przez Duchowieństwo katolickie w Anglii, podpisali naysznakomitsi bracia tameczni, mianowicie Xiążę Norfolk, Hrabia Shrewsbury, iakoteż pewna liczba Lordów i Baronetów, a to po przyięciu onych na powszechnem Zgromadzeniu Duchowieństwa katolickiego w dniu 1. Czerwca. Adres ten użala się na ciągły i rozmaity ucisk katolików, mianowicie wyłączenie ich z Parlamentu, tayney Królewskiey rady, urzędu Sędziego i t. d., chociaż katolicy wszystkie ciężary kraiowe z naywiększą znoszą ochotą. Adres ten zamierza szczególniey usprawiedliwić katolików przeciwko zarzucanym onym religiynym zasadom we względzie prawa publicznego, na którém to opierać chcą wyłączenie ich od praw politycznych.

Bezzasadną była obawa znacznego ubytku w dochodach Państwa z upłynionego kwartału. Ubytek ten względnie odpowiednego kwartału roku zeszłego wynosił tylko 493,295 funt. szte. — Bank Angielski zaprowadza teraz bank filialny w Gloucester. Liczba bankrotów w półroczu skończonym z miesiącem Czerwcem 1825 wynosiła 459, z Czerwcem 1826 1827.

Admiralicyia uchwaliła, wysłać nową wyprawę ku biegonowi północnemu, która niebawem wyydzie z okrętem Hecla, który raz odbył iuż tę podróż, i to znowu pod dowództwem Kapitana Parry. Zamiar teraznieyszéy wyprawy iest więcéy we względzie handlowym iak umieiętności.

Gazeta Liwerpolska zawiera obszerny artykuł o pierwszéy podróży parowemi okrętami do Indyiów. W téy podróży zaniedbano trzy okoliczności, które na przyszłość nie będą opuszczone: 1) Podróż tę przedsięwzięto w nay-gorszéy porze roku przed końcem Augusta. 2) W drodze brakowało dwóch do trzech składów węgli. 3) Maszty i liny okrętu nie były należycie urządzone. Naykrótsza droga, którą udać się może okręt z przylądka Lizard do Kalkuty, wynosi 11,212 mil angielskich (2432 mil niemieckich), mianowicie: z Lizard do Tenerify 1408 mil ang.; ztąd do przylądka zielonego 807; z tamtąd do 8° 45′ północnéy szerokości i 15° 45′ zachod. długości 374; z tego punktu do Cap 3240; z Cap do przylądka Langullas 90; z tamtąd do przylądka Recifé 288; ztąd do wyspy Bourbonów 1625; ztąd do drogi Adumatisa 1806; z tamtąd do Ceylonu 610; z Ceylonu aż przed Kalkutę (21° 2′ szerokości 83° 18′ długości) mil angielskich. Przypuśćmy teraz, że okręt w przecięciu upływa codziennie naywięcéy 150 mil, a w drodze trzy razy nabiera węgli, zatém nie może téy podróży odbyć tylko w 75 dniach. Trudno się spodziewać, aby przedsiębiercy mieli ztąd zysk znaczny.

Z krytycznego wykazu, który Deputowani greccy w Londynie, Orlando i Luriotis, udzielili tymczasowemu Rządowi Greckiemu, okazuie się, że stan czynny (pożyczek i składek) wynosi 1,156,700 funt. szterl., z których dotąd wydano 1,143,670 f. szt., tak że ieszcze maią w ręku 13,030 f. szt. Między wydatkami widziemy następuiące: Na wybudowanie 6ciu parowych okrętów 123,000 f. szt. Osobie, która nimi dowodzić będzie (Lord Cochrane) za potrąceniem przyrzeczonego oneyże zaliczenia 50,000 funt. szterl., 37,000 f. szterl. (Między temi okrętami parowemi znayduie się trzy większych a trzy mnieyszych. Jeden z większych popłynął w Maiu do Grecyi, i sądzą, że inne dwa będą mogły odpłynąć tamże z końcem Czerwca. Co się dotycze trzech mnieyszych, tedy sądzą, że niema pieniędzy na ich ukończenie;) do Ameryki posłano na wybudowanie dwóch fregat 155,000 f. szt.; żołd Jenerała Lallemand 1200 f. szt.; koszta podróży P. Coutojarlo do Nowego Yorku 400 f. szt.; za działa, które po większéy części ieszcze są w Londynie, 20,000 funt. szt. (Rząd kazał Deputowanym zamienić znayduiące się w Napoli di Romania działa bronzowe na żelazne. Ponieważ téy zamiany nie mogli uskutecznić, zatém kazali ulać żelazne, a bronzowe osobno przedali, zaś z powodu niedotrzymania kontraktu, zapłacić musieli za wynagrodzenie szkody 1000 f. szt.); w gotowiźnie przesłano Rządowi 182,400 f. szt.; na wexle Rządu zapłacono 33,700 f. szt.; nareszcie za rachunki za amunicyią, broń i inne wypłaty 57,830 f. szt.; przez Korfu do Napoli di Romania posłano 13,300 f. szt.; przez Korfu do Messolungi 3300 f. szt.

Francyia.

Kommissyia śledcza Sądu Parów słuchała w d. 3. Lipca zeznań świadków Jenerała Porucznika Hrabiego Guilleminot i P. Vieux.; w d. 4. Lipca Jenerała Porucznika Hrabiego Bourmont, Intendanta woyskowego Regnault i Dyrektora ogólnéy Policyi, P. Franchet. Izba Parów przesłała nie dawno prozbę P. Miguel de Janitz, pełnomocnika wielu domów handlowych hiszpańskich, które w roku 1825 z P. Ouvrardem zawarły z drugiéy ręki ugody o dostawę dla woyska hiszpańskiego, Ministrowi woyny, iako upoważnionemu do uregulowania rachunków Jeneralnego dostawcy.

W skutek wezwania Kanclerza Francyi, Sędzia instrukcyyny Sądu w Pau, słuchał P. Desoll, Prefekta niższych Pireneów, względem ugody o dostawę Baiońską iako świadka, i zeznania iego przesłał Sądowi Parów do Paryża.

»Prezydent Rady na ostatniem posiedzeniu Izby Parów na którem uczyniono wniosek dotyczący się sprawy Greków, odczytał list Kontra-Admirała Rigny z Smirny z d. 29. Kwietnia, w którym Admirał ten na zarzuty w obiedwóch Izbach czynione mówi: »Ile mi wiadomo żadna bandera nietrudniła się tu handlem białymi niewolnikami; upoważniony bronić bandery Francuzkiey, i o wszystkiem co się oney dotyczé zasięgać wiadomości, oświadczam, iż nie masz ani iednego Kapitana, któryby ze wstrętem takiego nieodrzucił handlu. W woynie, gdzie każda strona okrutnemi repressalyiami odpowiada na krwawe czyny, ze wszystkich stron padaią ofiary. Ktoż się za niemi wstawi? Ci sami oskarżeni Frankowie, te same bandery, które przez naybardziey roziątrzaiące przesadzania policzone bywaią między handluiących niewolnikami. Ani iednego domu franków nie masz w Smyrnie, któryby podczas wypadku w Chios iakiey nie ocalił, nie wykupił ofiary; możnaż dać wiarę, że tylko Francuzi nieprzyczyniali się w tey mierze? Głos publiczny na

to odpowie. Okręty kupieckie Francuzkie były pierwsze, które nie tylko niewolników ale nawet innych transportów, którychby nayścisleysza neutralność dozwalała, przewieść nie chciały; nie słuchały one ustaw, które tu niczem władną, lecz głosu ludzkości. Wiadomo iakim sposobem korsarze Greccy umieli się im wywdzięczyć. Działa, z których Sulioci w Messolundze tak mężnie ginęli, nie były Francuzkie, Oficerowie kieruiący oblężeniem, niebyli Francuzami, lecz byli to Piemończycy i Neapolitanie; ieden tylko Francuz Pułkownik Seve iest w woysku Ibrahima Baszy. Cożkolwiek iest przyczyną, to pewna, iż nie miał udziału do czynnych działań, i że w ostatnim pochodzie pozostał w tyle woyska, w okolicy Modonu.«

Podług gwiazdy, okręt parowy »Wytrwałość« na którym Lord Cochrane z Londynu do Malty i wysp Jońskich popłynął, zmuszony był zawinąć w d. 11. Czerwca do Almerii, a to wskutek kłopotów do których powodem była osada okrętu.

W Paryżu zeszli złego świata w d. 7. Lipca król. jeneralny Prokurator P. Bellart, i Hrabia Colin Sussy Par Francyi.

Podług listów z Genewy spalił się zamek Coppet, w którym Xiąże Broglie (szwagier zmarłey Baronowey Stael) kazał czynić przygotowania do przyięcia Xiężney Orleańskiey.. Rothszyld kupił zamek Suresne za 150,000 franków.

Rossyia.

— Z *Petersburga.* —

Po ukończonych codziennie trwaiących nabożeństwach żałobnych, d. 21. z. m. v. s. pochowano zwłoki w Bogu spoczywaiącey N. Cesarzowey Elżbiety. N. Pan, N. Cesarzowa, Królewicz Pruski Karol, wszystkie dostoyne osoby obecne w stolicy, znaydowały się na tym smutnym obrzędzie, a tysiące ludu napełniały okolice katedralney Cerkwi. Gdy złożono trumnę, w grobie, 3 krotny wystrzał z ręczney broni i z wszystkich armat twierdzy, ogłosił, iż na zawsze zamknął się grób N. Monarchini, której całe życie było wzorem cnot naywyższych i której ostatnie chwile odznaczyły się nayprzykładnieyszą uległością wyrokom Przedwiecznego, który w swey niepoiętey mądrości zdawał się dotknąć ią naytkliwszym ciosem, iedynie dla tego, aby wcześniey powołał do odebrania palmy wiecznego błogosławieństwa.

Przez ukaz z dnia 1. Czerwca b. r. przesłany Senatowi rządzącemu, raczył N. Pan udzielić chorążemu pułku dragonów gwardyi Sherwood, do nazwiska familiynego przydomek Werny, w nagrodę za iego wierność, iaką udowodnił odkrywaiąc Rządowi obmierzłe zamachy przeciw porządkowi i spokoyności państwa, a nawet przeciw życiu ś. p. Cesarza Alexandra błogosławioney pamięci. W tym samym ukazie, otrzymał Senat polecenie, aby się zaiął ułożeniem herbu stosownego dla rodziny Sherwood-Werny.

Kommissyia śledcza ukazem Cesarskim z d. 29. Grudnia r. z. mianowana, złożona z Ministra woyny Tatiszczewa, iako Prezydenta, W. Xięcia Michała, Jenerała artyleryi rzeczyw. taynego Radcy Xięcia Galiczyna, Jenerała Adjutanta, Gubernatora woiennego Petersburga, Goleniszczewa Kutuszowa i Jenerałów Adjutantów Czerniczewa Benkendorfa, Lewaszewa i Potapowa, zdała Cesarzowi Jegomości w d. 11. Czerwca przez rzeczywistego Radcę Stanu Bludowa zawidziany raport o odkrytych w Rossyi spiskach. Raport ten na 138 stronnicach in octavo, wyszedł z druku w ięzyku Francuzkim w Petersburgu; którego udzielemy następnie w Rozmaitościach naszych.

Mieszkańcy Gubernii Nowo-Rossyyskiey przeniknieni wdzięcznością dla pamięci Xięcia Potemkina Towryczewskiego, powzięli byli od dawna zamysł wzniesienia mu pomnika. Co dawnieysze nieszczęścia i niepomyślne zbiory uskutecznić nie dozwoliły, wykonane będzie teraz wśrod pomyślnieyszych okoliczności. Zezwolenie wiekopomney Cesarza Alexandra w Taganrogu, potwierdzone zostało przez N. Cesarza Mikołaia na przedstawienie jeneralnego Gubernatora Nowey-Rossyi. Wskutku tego otworzone zostały podpisy. Pomnik bronzowy, maiący bydź wniesiony w mieście Chersonie, wyobrażać będzie X. Potemkina z szpadą w ręku. Czworokątna podstawa pomnika, będzie z białego marmuru, albo granitu. Wysoki na 4 arszyny i 4 werszoki, wyrówna posągowi Herkulesa Farneskiego. Otaczać go będą bronzowe i kolosalne figury Marsa, Herkulesa, Appolina i Neptuna. Koszta oprócz przewozu i podstawy wyniosą 170,000 rubli. Wystawieniem tego pomnika trudni się rzeźbiarz Martos.

Względem towarzystwa bibliynego istnieiącego w Państwie Rossyyskiem, rozkazał Cesarz pod d. 24. Kwietnia b. r. aby działalność onegoż do dalszych rozporządzeń wstrzymano, ruchomy i nieruchomy maiątek dokładnie wykazany i w tey mierze raport zdany został. Przedaż biblii w ięzykach Słowiańskim, Rossyyskim iakoteż w innych w Rossyi używanych, iest dozwolona.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest Ner. 60. Rozmaitości.)

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.